

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 346/2010-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta o sťažnosti R. B. a Š. B., T., zastúpených advokátom JUDr. R. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 69/1997 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. B. a Š. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 69/1997 **p o r u š e n é b o l o .**
2. Okresnému súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 69/1997 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. R. B. a Š. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume každému po 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Levice p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. R. B. a Š. B. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 239,47 € (slovom dvestotridsaťdeväť eur a štyridsaťsedem centov), ktorú je Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky p o v i n n á vyplatiť na účet ich ustanovenému právnomu zástupcovi JUDr. R. K., Advokátska kancelária, K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Levice je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 239,47 € (slovom dvestotridsaťdeväť eur a štyridsaťsedem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. ... vedený v ... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 346/2010 z 9. septembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. B. (ďalej len „sťažovateľka“) a Š. B. (ďalej len „sťažovateľ“, alebo aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 69/1997.

Sťažovatelia v podaní vypracovanom ustanoveným právnym zástupcom uviedli: «Podanie sťažnosti odôvodňujú najmä tým, že v dôsledku neefektívneho postupu Okresného súdu Levice..., nesmerujúceho k včasnému rozhodnutiu vo veci, došlo k neodôvodneným prietahom, nezavineným sťažovateľmi. ... tento postup porušovateľa spočíval predovšetkým v prerušení konania uznesením sp. zn.: 8 C 69/97-132 zo dňa 19.10.2004, odôvodneným prebiehajúcim dedičským konaním po poručiteľovi Š. K., zomrelému dňa ..., vedeným na Okresnom súde Levice pod sp. zn. D 3342/92, v ktorom konaní mali byť podľa názoru súdu „prejednané i hnutelné veci, ktorých náhrady škody sa navrhovatelia od odporcov domáhajú.“ ...

Uvedené uznesenie nasvedčuje tomu, že porušovateľ nijakým spôsobom neskúmal, či je hnutelný majetok, o ktorý ide v konaní sp. zn.: 8 C 69/97, naozaj predmetom prejednávania v spomínanom dedičskom konaní. Potvrďuje to rozsudok porušovateľa sp. zn. 8 C 69/1997-205 zo dňa 4.4.2007, z ktorého vyplýva, že až po žiadosti sťažovateľov zo dňa 20.3.2006 porušovateľ pristúpil k preštudovaniu spisu, týkajúceho sa vyššie uvedenej dedičskej veci, pričom zistil, že žiadny hnutelný majetok, za ktorý sťažovatelia žiadajú náhradu, sa v dotknutom dedičskom konaní neprejednáva. Porušovateľ teda do r. 2006 nevykonal žiadne vhodné opatrenia, aby konanie nemuselo byť prerušené a aby mohol vo veci konať,

Vzhľadom na neefektívnosť spomínaného postupu porušovateľa je obdobie od prerušenia konania dňa 19.10.2004 do vykonania ďalšieho procesného úkonu, obdobím, v ktorom dochádzalo k zbytočným prietahom, čo malo v konečnom dôsledku za následok porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd .

O neefektívnosti a nesústreďenosti postupu porušovateľa v konaní však svedčí aj uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 30.9.2003, ktorým bol spis vzťahujúci sa na vyššie uvedení právnu vec z dôvodu predčasného predloženia vrátený porušovateľovi v zmysle ust. § 209 a ust. § 211 OSP, následkom čoho vznikol ďalší prietah nezavinený sťažovateľmi. ...

Dôkazom o prietahoch v konaní je aj samotná skutočnosť, že od vydania uznesenia Krajského súdu v Nitre, sp, zn.: 9 Co 83/2008 zo dňa 19.6.2008, minimálne do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľmi dňa 7.7.2010 nebolo v konaní meritórne rozhodnuté.

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z ust. § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z ust. § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, Sudca je podľa ust. § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Je zrejmé, že porušovateľ nepostupoval v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami, a to vzhľadom na to, že porušovateľ nebol schopný ani po trinástich rokoch odo dňa podania žaloby zo strany sťažovateľov vo veci právoplatne rozhodnúť. Pritom predmetná vec nie je takticky ani právne zložitá a tvorí súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov.

Vzhľadom na vyššie uvedené (nečinnosť porušovateľa) a na skutočnosť, že v danom prípade ide o sťažnosť na prietahy v konaní, kedy nie je možné jednoznačne určiť, kedy sa sťažovatelia o existencii prietahov dozvedeli, je zrejmé, že táto sťažnosť je podaná v zákonnej lehote.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že nečinnosťou porušovateľa došlo k porušeniu práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu a že neexistuje iný súd, či iný štátny orgán, ktorý by mohol v danej veci zjednať nápravu, že táto sťažnosť je prípustná a bola podaná v zákonom stanovenej lehote, a teda, že je daná právomoc ústavného súdu v danej veci konať a rozhodnúť.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, ústavný súd môže svojim rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Z vyššie uvedeného je pritom zrejmé, že nečinnosťou porušovateľa bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy.

Sťažovatelia... úplne stratili dôveru, že v prípade akéhokoľvek porušenia práva je tu garancia nápravy zo strany autority, akou by súd mal byť, že tento bude rozhodovať v súlade s ústavou a zákonmi, a že o ich právnom nároku bude rozhodnuté v primeranej

lehote tak, aby bola zabezpečená jej právna istota, čo sa však v opisovanom prípade vôbec nestalo. Keďže je právna istota jedným zo základných atribútov právneho štátu a nakoľko bola dôvera sťažovateľov v právnu istotu závažným spôsobom narušená, sťažovateľom tak vznikla morálna ujma spočívajúca v pocitoch nedôvery v súdny systém a jeho účinnosť.

Sťažovatelia preto žiadajú, aby ústavný súd rozhodol o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľom, ako náhrady ich vyššie uvedenej nemajetkovej ujmy, pričom za primerané finančné zadosťučinenie považuje sumu 2000,- €.»

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prerokovaní veci a po vykonanom dokazovaní o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, nečinnosťou porušovateľa - Okresného súdu Levice v konaní sp. zn. 8 C 69/1997 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje, aby porušovateľ v konaní sp. zn. 8 C 69/1997 bezodkladne konal.

Sťažovateľom priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2000,- Eur, ktoré je Okresný súd Levice povinný vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v sume 303,31 € ustanovenému právnenému zástupcovi sťažovateľa JUDr. R. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Levice je povinný uhradiť Štátu trovy právneho zastúpenia v sume 303,31 € na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedený v štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila jeho podpredsedníčka listom sp. zn. Spr. 1472/10 z 24. novembra 2010.

V podrobnej chronológii popísala doterajší priebeh konania v označenom konaní a k tomu uviedla:

„Poukazujem na to, že zo strany účastníkov konania dochádzalo už v r. 1998 k určitým priesťahom, kedy súd po vypočutí účastníkov na T: 20.02.1998, ďalšie pojednávanie vytyčené na T: 30.10.1998 musel odročiť z dôvodu PN navrhovateľov. Na ďalšie pojednávanie na T: 26.1.1999 sa ospravedlnili odporcovia z dôvodu PN. Na T: 4.5.1999 sa opätovne nedostavili odporcovia, ktorí boli vypočutí pred dožiadaným súdom. V r. 2000 na T: 22.09.2000 (predtým sa pojednávanie uskutočnilo 14.3.2000 a 19.10.1999) sa znovu ospravedlnili navrhovatelia z dôvodu PN a ďalšie pojednávanie súd mohol vytyčiť po zistení zdrav. stavu navrhovateľov až na T: 4.5.2001, na ktorom prvýkrát rozhodol vo veci.

Dňa 19. 10. 2004 pod č.k. 8C/69/1997-132 prerušil konanie na základe zistenia, že prebieha náhradné dedičské konanie po neb. Š. K. pod č.k. D 500/02 (predtým D 3342/92), ktoré v tom čase nebolo ukončené.

Žiadosť o náhradné dedičské konanie pod sp. zn. D 500/02 bola zapísaná 06. 03. 2002 a právoplatne bola skončená 08.09.2008 ; Krajský súd v Nitre uznesením pod č.k. 7CoD/2/2008-354 zo dňa 30. mája 2008 potvrdil uznesenie I. st. súdu č.k. D 500/02-316 zo dňa 18.12.2007, voči ktorému sa odvolala dedička R. B..

Zákonná sudkyňa nadobudnutie právoplatnosti dňom 8.9.2008 vyznačila dňa 16. 9. 2008.

Podotýkam, že za priesťahy spôsobené vo veci D 500/02 (D 3342/92) ÚS SR pod číslom : II. ÚS 132/05-38 dňa 14.9.2006 rozhodol, že základné právo R. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov porušené bolo a priznal jej fin. zadostučinenie 70 000,- Sk ako aj trovy práv. zast. v sume 5.302,- Sk .

Ďalším Nálezom ÚS SR pod č. II. ÚS 129/07-40 zo dňa 21.02.2008 rozhodol, že vo veci vo veci D 500/02 (D 3342/92) základné právo Ing. A. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov porušené bolo a priznal jej fin. zadostučinenie 60 000,- Sk ako aj trovy práv. zast. v sume 7.425,- Sk.

Po prerušení konania ďalšie pojednávanie súd vytyčil dňa 31.01.2007 na T: 04. 04.2007, keď medzičasom sústavne zisťoval stav dedičského konania; spis sa nachádzal aj na KS Nitra (od 29.09.2005 - 09.11.2005), ktorý rozhodoval o odvolaní voči uzneseniu o prerušení konania; odvolanie bolo vzaté na výsluchu dňa 18. 05. 2005 späť.

Záverom je možné konštatovať, že aj po zmene zákonného sudcu, ktorou je od 21.10.2009 JUDr. L. C., táto koná bez zbytočných prieťahov a vykonáva úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu vo veci v súlade s právnym názorom a pokynmi odvolacieho súdu na str. 4-5 uznesenia č.k. 9Co 83/2008-241, ktorým napadnutý rozsudok OS Levice zo dňa 04.04.2007 č.k. 8C/69/97-205 zrušil.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti, z predloženého súvisiaceho spisu okresného súdu a z vyjadrení účastníkov konania ústavný súd konštatuje takýto priebeh a stav konania:

- 30. júna 1997 podali na okresnom súde „žalobu na náhradu škody 39 218 Sk“ proti odporcovi J. R.. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 8 C 69/97.

- 21. júla 1997 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie návrhu.

- 29. júla 1997 sťažovatelia doplnili návrh a súčasne požiadali o odpustenie súdneho poplatku.

- 4. augusta 1997 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

- 21. augusta 1997 sťažovatelia opäť požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov.

- 29. septembra 1997 sťažovatelia oznámili, že súhlasia so zaplatením súdneho poplatku, každý v polovici.

- 20. februára 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli účastníci prítomní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že súd vyžiada dedičský spis po poručiťovi Š. K..

- 27. marca 1998 okresný súd požiadal notárku JUDr. I. o zaslanie dedičského spisu.

- 6. apríla 1998 notárka oznámila, že dedičský spis sp. zn. D 3342/92 sa nachádza na Okresnom súde Levice.

- 26. septembra 1998 sťažovatelia ospravedlnili neúčast' na pojednávaní nariadenom na 30. október 1998.

- 30. októbra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom účastníci neboli prítomní. Sťažovatelia neúčast' odôvodnili zdravotnými problémami. Pojednávanie bolo odročené na 26. január 1999.

- 22. januára 1999 sťažovatelia ospravedlnili neúčast' na pojednávaní nariadenom na 26. január 1999.

- 26. januára 1999 okresný súd odporcov vyzval, aby doručili doklad o práceneschopnosti.

- 4. februára 1999 odporcovia doručili potvrdenie od praktického lekára a oznámili, že ich „*ochorenie potrvá cca 2-3 týždne*“.

- 3. marca 1999 odporcovia podali návrh na prerušenie konania.

- 4. mája 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovatelia boli prítomní. Bolo odročené na neurčito s tým, že odporcovia budú vypočutí dožiadaným súdom v Banskej Bystrici.

- 21. mája 1999 bol spis doručený Okresnému súdu Banská Bystrica.

- 7. júna 1999 Okresný súd Banská Bystrica vypočul odporcov.

- 9. júna 1999 bol spis doručený Okresnému súdu Levice.

- 19. októbra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie na Okresnom súde Levice, na ktorom boli sťažovatelia prítomní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu vypočutia svedka Š. B. dožiadaným Okresným súdom Dolný Kubín.

- 26. októbra 1999 bol spis zaslaný Okresnému súdu Dolný Kubín.

- 16. novembra 1999 bol vypočutý Š. B., nar. ...

- 18. novembra 1999 bol spis vrátený Okresnému súdu Levice.

- 14. marca 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli sťažovatelia prítomní. Pojednávanie bolo odročené s tým, že bude urobený dopyt na Obvodné oddelenie policajného zboru Tlmače (ďalej len „OO PZ“) zaslanie trestného spisu týkajúceho sa toho, ako si odporcovia v 1. a 2. rade brali svoje osobné veci a sťahovali sa z domu.

- 14. apríla 2000 okresný súd na OO PZ Tlmače urgoval zaslanie spisu týkajúceho sa účastníkov konania.

- 5. apríla 2000 OO PZ Tlmače oznámil, že spis sp. zn. ČTS: ORP-136/T-95 nemôže zaslať, pretože bol postúpený Obvodnému úradu Banská Bystrica.
- 12. apríla 2000 okresný súd požiadal Obvodný úrad Banská Bystrica o zapožičanie spisu OO PZ Tlmače sp. zn. ČTS: ORP-136/T-95.
- 19. apríla 2000 Okresný úrad v Banskej Bystrici doručil okresnému súdu žiadaný spis.
- 22. septembra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom účastníci neboli prítomní (sťažovatelia neúčast' ospravedlnili práceneschopnosťou). Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že MUDr. F. bude zaslaný dopyt, aby oznámil, dokedy bude sťažovateľka práceneschopná.
- 25. októbra 2000 okresný súd požiadal sťažovateľku o predloženie správy o zdravotnom stave a o oznámenie adresy ošetrojúceho lekára.
- 4. mája 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovatelia boli prítomní, a bol vyhlásený rozsudok. Súd návrh zamietol.
- 1. augusta 2001 sťažovatelia doručili odvolanie proti rozsudku.
- 5. septembra 2001 bol spis sp. zn. 6 Co 354/01 doručený Krajskému súdu v Nitre (ďalej aj „krajský súd“).
- 24. septembra 2001 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde, na ktorom sťažovatelia neboli prítomní. Bol vyhlásený rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil.
- 21. novembra 2002 bol spis doručený okresnému súdu s rozsudkom sp. zn. 6 Co 354/01.
- 17. septembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovatelia boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené z dôvodu rozhodovania o doručenej námietke zaujatosti konajúcej sudkyne.
- 23. septembra 2003 bol spis doručený krajskému súdu sp. zn. 5 NcC 27/2003.
- 17. októbra 2003 bol spis vrátený okresnému súdu ako predčasne predložený.
- 27. januára 2004 bol spis opäť predložený krajskému súdu sp. zn. 5 NcC 1/2004.
- 30. januára 2004 krajský súd uznesením sp. zn. 5 NcC 1/2004 rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená.

- 12. júla 2007 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľov doplniť podanie z 30. júna 1997.
- 29. júla 2004 sťažovatelia doručili doplnenie podania.
- 19. októbra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Súd konanie uznesením sp. zn. 8 C 69/1997 prerušil.
- 19. decembra 2004 sťažovatelia podali odvolanie.
- 3. januára 2005 okresný súd doručil odvolanie sťažovateľov na vyjadrenie odporcom.
- 18. januára doručili odporcovia vyjadrenie.
- 29. septembra 2005 bol spis sp. zn. 9 Co 234/2005 doručený krajskému súdu.
- 9. novembra 2005 bol spis doručený okresnému súdu s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 234/2005, ktorým vo vzťahu k sťažovateľke rozhodnutie okresného súdu potvrdil a vo vzťahu k sťažovateľovi odvolacie konanie zastavil.
- 1. marca 2006 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní oznámila, či trvá na návrhu.
- 4. apríla 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovatelia neboli prítomní. Súd návrh zamietol.
- 6. júla 2007 sťažovatelia doručili odvolanie.
- 28. augusta 2007 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie odvolania.
- 1. októbra 2007 sťažovatelia doplnili odvolanie.
- 7. apríla 2008 bol spis sp. zn. 6 Co 72/2008 doručený krajskému súdu.
- 17. apríla 2008 predsedníčka senátu 6 Co predložila spis predsedovi krajského súdu ako spis nesprávne zapísaný do registra C.
- 17. apríla 2008 pokynom predsedu krajského súdu bola vec prevedená do registra 9 Co. Ďalej bola vedená pod sp. zn. 9 Co 83/2008.
- 19. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli sťažovatelia prítomní. Uznesením sp. zn. 9 Co 83/2008 krajský súd zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
- 24. septembra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.
- 18. novembra 2008 boli sťažovatelia vypočutí na okresnom súde.

- 8. decembra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby doručili doklad o výmene okien a doklad o zapožičaní 25 000 Sk na výmenu okien.

- 8. decembra 2008 okresný súd vyzval Správu katastra L. aj T., aby zaslal LV sťažovateľov, Obecný úrad B. požiadal o zaslanie informácie, či sťažovatelia vlastnia v obci nehnuteľnosť a S. o zaslanie správy o ich dôchodkoch.

- 13. januára 2009 Správa katastra L. oznámila, že objednávku je potrebné doplniť o údaje – rodné čísla.

- 15. januára 2009 Obecný úrad B. oznámil, že sťažovateľ vlastní v obci rozostavaný rodinný dom.

- 19. januára 2009 okresný súd požiadal Správu katastra N. a opätovne Správu katastra L. o informáciu o vlastníctve nehnuteľnosti.

- 19. januára 2009 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby obratom oznámili, či berú návrh v časti 688 € späť.

- 4. februára 2009 sťažovatelia oznámili, že návrh v časti 688 € berú späť.

- 9. februára 2009 Správa katastra N. oznámila LV sťažovateľov.

- 18. marca 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom neboli sťažovatelia prítomní. Uznesením č. k. 8 C 69/1997-313 okresný súd konanie v časti o zaplatenie 688 € zastavil.

- 14. mája 2009 okresný súd uznesením č. k. 8 C 69/1997-315 zamietol žiadosť sťažovateľov o oslobodenie od súdnych poplatkov.

- 2. júna 2009 sťažovatelia doručili odvolanie proti uzneseniu zo 14. mája 2009.

- 17. júna 2009 bol spis doručený Krajskému súdu v Nitre na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov.

- 30. júla 2009 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 156/2009 z 10. júla 2009, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu zo 14. mája 2009.

- 30. októbra 2009 Okresný súd Levice uznesením č. k. 8 C 69/1997-366 vyzval sťažovateľov na doplnenie podania z 29. decembra 2008.

- 13. novembra 2009 sťažovatelia požiadali o predĺženie lehoty.

- 28. decembra 2009 sťažovatelia doručili doplnenie návrhu.

- 29. decembra 2009 okresný súd požiadal Okresný súd Banská Bystrica o informáciu, či vedie dedičské konanie po zomrelej Ing. A. R., ktorá zomrela v r. 2009.

- 15. januára 2010 Okresný súd Banská Bystrica doručil osvedčenie o dedičstve po Ing. A. R. sp. zn. 25 D 355/2009.
- 16. apríla 2010 udelila právna nástupkyňa po poručiťelke – odporckyni v 1. rade Ing. A. R., J. D. plnú moc na zastupovanie Ing. R.– odporckovi v 2. rade.
- 26. apríla 2010 sa uskutočnilo pojednávajúanie, na ktorom sťažovatelia boli prítomní. Pojednávajúanie bolo odročené s tým, že účastníci majú do 10 dní oznámiť návrhy na dokazovanie. Súd mal OO PZ Tlmače zaslať dopyt týkajúci sa vlámania.
- 23. júna 2010 sťažovatelia doručili „*upresnenie svojich výpovedí*“.
- 3. júla 2010 splnomocnila sťažovatelka svojho manžela zastupovaním v konaní na okresnom súde.
- 6. júla 2010 splnomocnil Ing. J. R., právny nástupca po poručiťelke Ing. A. R., svojho otca Ing. J. R.
- 6. júla 2010 sa uskutočnilo pojednávajúanie, na ktorom sťažovateľ, tiež odporca v 1. rade a odporckynia J. D. Pojednávajúanie bolo odročené na neurčito s tým, že súd zistí adresu P. T. a predvolá svedka Š. B. ml.
- 27. júla 2010 okresný súd požiadala Obec V. o oznámenie, či sa v obci zdržiava P. T., prípadne oznámiť jeho adresu. Súčasne požiadala register obyvateľov Slovenskej republiky o oznámenie adresy bydliska P. T.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 69/1997, ktorého predmetom je zaplatenie 613 € z titulu náhrady škody, došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom

konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o náhrade škody. Namietané konanie nemožno hodnotiť ako právne zložité. Tento druh konania tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov. Paralelne prebiehajúce dedičské konanie, ktorého výsledok bol dôležitý pre namietané konanie, však prispelo k faktickej zložitosti veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatuje, že aj sťažovatelia sami prispeli k doterajšej dĺžke konania. Súdny poplatok za návrh zaplatili až po výzve okresného súdu, ich podania neboli úplné a okresný súd ich musel na ich doplnenie vyzývať. Pojednávani sa pravidelne nezúčastňovali. Inak ústavný súd nezistil žiadne závažné skutočnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k priet'ahom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, je postup samotného okresného súdu. Z priebehu celého doterajšieho konania je zrejmé, že okresný súd nepostupoval tak, ako mu to prikazuje ustanovenie § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého súdy v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania musia postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z ustanovenia § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého, len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa ustanovenia § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Ústavný súd konštatuje, že skoro celé 13 rokov trvajúce konanie je poznačené neefektívnym postupom okresného súdu (prvé pojednávanie vo veci okresný súd nariadil po 8 mesiacoch od podania žaloby. Toto pojednávanie odročil s úpravou priložiť dedičský spis po poručiťovi Š. K., pričom tento si mohol konajúci súd zabezpečiť už do dňa konania pojednávania. Viackrát po vrátení spisu z krajského súdu okresný súd ďalší úkon vo veci uskutočnil až po uplynutí niekoľkých mesiacov a podobne. Ku kontinuálne najdlhšie trvajúcej nečinnosti okresného súdu došlo v období od 1. marca 2006 do 4. apríla 2007 – 13 mesiacov).

Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k pried'ahom, v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

K vysvetľujúcej poznámke konajúceho súdu o tom, že v konaní dochádzalo k zmenám v osobe zákonného sudcu, je potrebné poznamenať, že ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že podobné objektívne prekážajúce okolnosti, nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté pried'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných pried'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných pried'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných pried'ahov, preto

ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadost'účinenia v sume 2 000 €, ktoré odôvodnili tým, že *„úplne stratili dôveru, že v prípade akéhokoľvek porušenia práva je tu garancia nápravy zo strany authority, akou by súd mal byť, že tento bude rozhodovať v súlade s ústavou a zákonmi, a že o ich právnom nároku bude rozhodnuté v primeranej lehote tak, aby bola zabezpečená jej právna istota, Čo sa však v opisovanom prípade vôbec nestalo. Keďže je právna Istota jedným zo základných atribútov právneho štátu a nakoľko bola dôvera sťažovateľov v právnu istotu závažným spôsobom narušená, sťažovateľom tak vznikla morálna ujma spočívajúca v pocitoch nedôvery v súdny systém a jeho účinnosť.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľov dostatočným zadost'účinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadost'účinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím najmä na dĺžku trvania nečinnosti okresného súdu považuje za primerané v sume každému po 500 €. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'účinenia prihliadol aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05), teda na to, o čo v konaní pred okresným súdom ide.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom ustanoveným advokátom JUDr. R. K. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 1. októbra 2010 a doplnenie sťažnosti 29. októbra 2010. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu 721,40 €. Odmena za jeden právny úkon je teda 120,23 €. Odmena za tri úkony právnej služby 360,69 € bola znížená o 50 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 2 vyhlášky), čo predstavuje sumu 179,65 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 3 x 7,21 € (21,63 €) predstavuje sumu 201,28 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 %, t. j. o 38,19 €, podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia dvoch sťažovateľov vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli teda priznané v celkovej sume 239,47 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že advokát bol ustanovený ústavným súdom a úhradu trov právneho zastúpenia advokátovi vyplatí podľa bodu 4 výroku tohto rozhodnutia Kancelária ústavného súdu, ústavný súd prikázal porušovateľovi práva uhradiť náhradu trov konania sťažovateľov na účet Kancelárie ústavného súdu tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2011

